

of different groups of population. It is the Lviv state institute of physical culture, Lviv. The work is devoted by a quession to the search of the most effective facilities and methods studies of football with the use of the newest computer technologies taking into account individual features of senior schoolboys of general educational establishments.

The analysis of literary sources showed not enough high efficiency of educational process of senior schoolboys. Absence of methods, that allow to carry out the operative after the main factors of optimization of technique of motions, and substantially restrains of sporting result.

Key words: football, technical preparation, senior schoolboys, evident information multimedia program.

ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ПРИЙОМІВ ГРИ В БАСКЕТБОЛ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Галина МАКСИМІВ

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка

Актуальність, аналіз останніх джерел і публікацій. Як засіб фізичного виховання школярів широко використовується баскетбол, завдяки його різноманітності впливу на організм та оздоровчій спрямованості. Водночас баскетбол задовольняє потребу дітей у змаганні, що сприяє підвищенню емоційності занять та, як наслідок, мотивації до систематичних занять фізичними вправами.

Спостереження виявило, що значна частина учнів загальноосвітньої школи засвоює матеріал з баскетболу, а більшість з них володіє матеріалом з баскетболу на низькому рівні, що пояснюється вчителями нераціональним плануванням вивчення навчального матеріалу з баскетболу в різних класах, та мізерною кількістю уроків, що ведені для цього, а також відсутністю сталих, чітких нормативних вимог, ретельного дотримання яких сприяють ефективному засвоєнню прийомів гри в баскетбол.

Для підвищення ефективності навчання прийомів баскетболу та гри в цілому необхідна відповідна система, яка б визначала зміст, засоби, методи, форми та педагогічні умови реалізації завдань навчання; нормування навантаження; порядок процедур контролю й оцінки діяльності учнів; можливості вносити корективи у послідовність виконання дій і операцій, виходячи з конкретних умов і можливостей діяльності учнів та вчителів. Така система має базуватися на знаннях з теорії і методики фізичного виховання, закономірностях і принципах організації фізичного виховання, що в підсумку створює оптимальний, надійний та ефективніший шлях досягнення мети і прогнозованого результату навчання. Вирішити ці проблеми можна за допомогою відповідних технологій навчання.

За твердженням М.Я.Віленського [2], технологія наближає педагогіку до точних наук, а педагогічну практику, робить цілком організованим, керованим процесом, передбачуваними позитивними результатами.

На даний час фахівцями у галузі фізичного виховання і спорту розроблена велика кількість різноманітних технологій. Зокрема, В.А.Биковим розроблена і експериментально

необґрунтована педагогічна технологія прискореного навчання техніки спортивного плавання студенток [1], а Е.В.Вороб'йовою [3] – технологія фізкультурно-спортивної діяльності плавання; Є.С.Губарева пропонує технологію занять оздоровчою гімнастикою [4], В.В.Работін - педагогічну технологію підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до інноваційної діяльності [5], В.А.Солодянніков - технологічну схему навчання гімнастичних вправ [8]; В.А.Усков сформував педагогічну технологію програмованої тактико-технічної підготовки спортсменів в ігрових видах спорту [9], а В.І.Харитонов, В.В.Кім, М.В.Невзашева, С.А.Личачина розробили валогооздоровчі технології [7]. В.Н.Селуянов пропонує розвивати новий науково-методичний напрямок – спортологію, який тлумачить як науку про розробку інноваційних технологій фізичного виховання і спорту [6].

Не зважаючи на велику кількість досліджень, що торкаються питань розробки технологій, не визначено єдиного підходу до їх конструювання, а також не розробляється технологія навчання гри в баскетбол учнів ЗОШ.

Зважаючи на усе викладене ми поставили собі за **мету** розробити технологічну схему навчання прийомів гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи.

Мета досягалась через вирішення наступних **завдань**:

1. Визначати складові технологічної схеми.
2. Виявити взаємозв'язки, в яких ці складові перебувають.
3. Графічно зобразити технологічну схему технології навчання прийомів гри в баскетбол.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, спостереження, педагогічне спостереження.

Результати дослідження. У галузі фізичної культури і спорту технології розробляються на різних рівнях, починаючи від технологій навчання окремих рухів, рухових зв'язок, закінчуючи технологіями засвоєння цілісних рухових діяльностей. Оскільки навчання гри в баскетбол передбачає оволодіння визначеною сукупністю прийомів та тактичними знаннями, ігровими вміннями, тактикою ведення гри, то і відповідна технологія навчання гри в баскетбол складається з “менших” технологій, а саме прийомів гри в баскетбол, тактичної, ігрової підготовки та самостійної роботи. Тому для кращого розуміння рівнів технологій ми пропонуємо поняття мікро-, мезо- та макротехнології. Сукупність і визначена послідовність мікротехнологій формують мезотехнології, а сукупність мезотехнологій – макротехнологію (Рис 1.). В даному дослідженні технологія навчання гри в баскетбол відповідає рівню макротехнології, а технології теоретичної, фізичної, технічної, тактичної, ігрової підготовки відповідають рівню мезотехнології. Відповідно технології навчання прийомів гри в баскетбол та самопідготовки з їх опанування – мікротехнології.

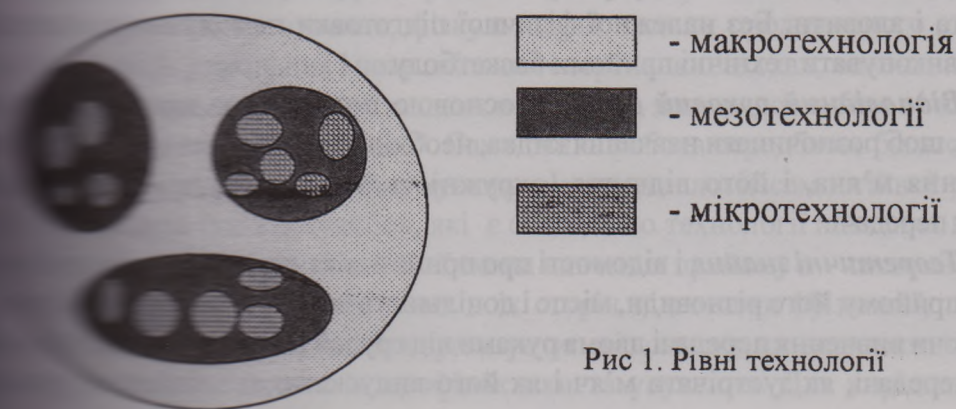

Рис 1. Рівні технології

Розробляється і реалізовується технологія навчання на основі технологічної **Технологічна схема** – графічне зображення технології процесу, розподіл його на функціональні елементи і забезпечення логічних зв'язків між ними.

Технологічна схема (рис. 2.) навчання прийомів баскетболу передбачає взаємопов'язані процедури:

◆ **Забезпечення передумов ефективного навчання прийому:**

- Необхідний руховий досвід;
- Необхідний рівень розвитку фізичних якостей;
- Теоретичні знання.

◆ **Форми навчання:**

- Вивчення на уроці;
- Вивчення під час самостійної роботи (відповідно до технології самостійної роботи під час вивчення окремих прийомів баскетболу).

◆ **Елементи технології:**

- Система конкретних завдань для вивчення прийому;
- Типові помилки при вивченні прийому і шляхи їх профілактики та усунення;
- Система засобів для вирішення кожного завдання та профілактики виниклих помилок;
- Система методів та методичних прийомів навчання і тренування;
- Дозування навантажень;
- Організація і методика навчання;
- Взаємозв'язок прийому з іншими прийомами;
- Взаємозв'язок прийому з іншим навчальним матеріалом;
- Кількість уроків і їх розташування протягом навчального року;
- Система засобів контролю і самоконтролю.

Першим кроком у вивченні технічного прийому гри в баскетбол є визначення стану готовності до його засвоєння та забезпечення належних передумов ефективного навчання.

Основними передумовами навчання учнів прийомів баскетболу є:

□ **Необхідний рівень розвитку фізичних якостей.** Виконання технічних прийомів баскетболу вимагає певного рівня розвитку фізичних якостей. Наприклад, щоб розпочати вивчення передач діти повинні мати такий рівень розвитку сили м'язів рук, ніг і тулуба, що дозволив би утримувати баскетбольний м'яч, підкинути його на висоту щита і зловити. Без належної фізичної підготовки неможливо навчати дітей ефективно виконувати технічні прийоми баскетболу.

□ **Відповідний руховий досвід** є основою подальшого вивчення прийомів. Наприклад, щоб розпочинати навчання кидка, необхідно пройти певну „школу м'яча”: це і тримання м'яча, і його відчуття (окружність, маса, відскок м'яча), і вміння виконувати передачі.

□ **Теоретичні знання** і відомості про прийом містить інформацію про техніку виконання прийому, його різновиди, місце і доцільність використання в грі. Наприклад, розпочинаючи вивчення передачі двома руками від грудей необхідно знати: як ставити руки при передачі, як зустрічати м'яч і як його випускати; які підготовчі рухи

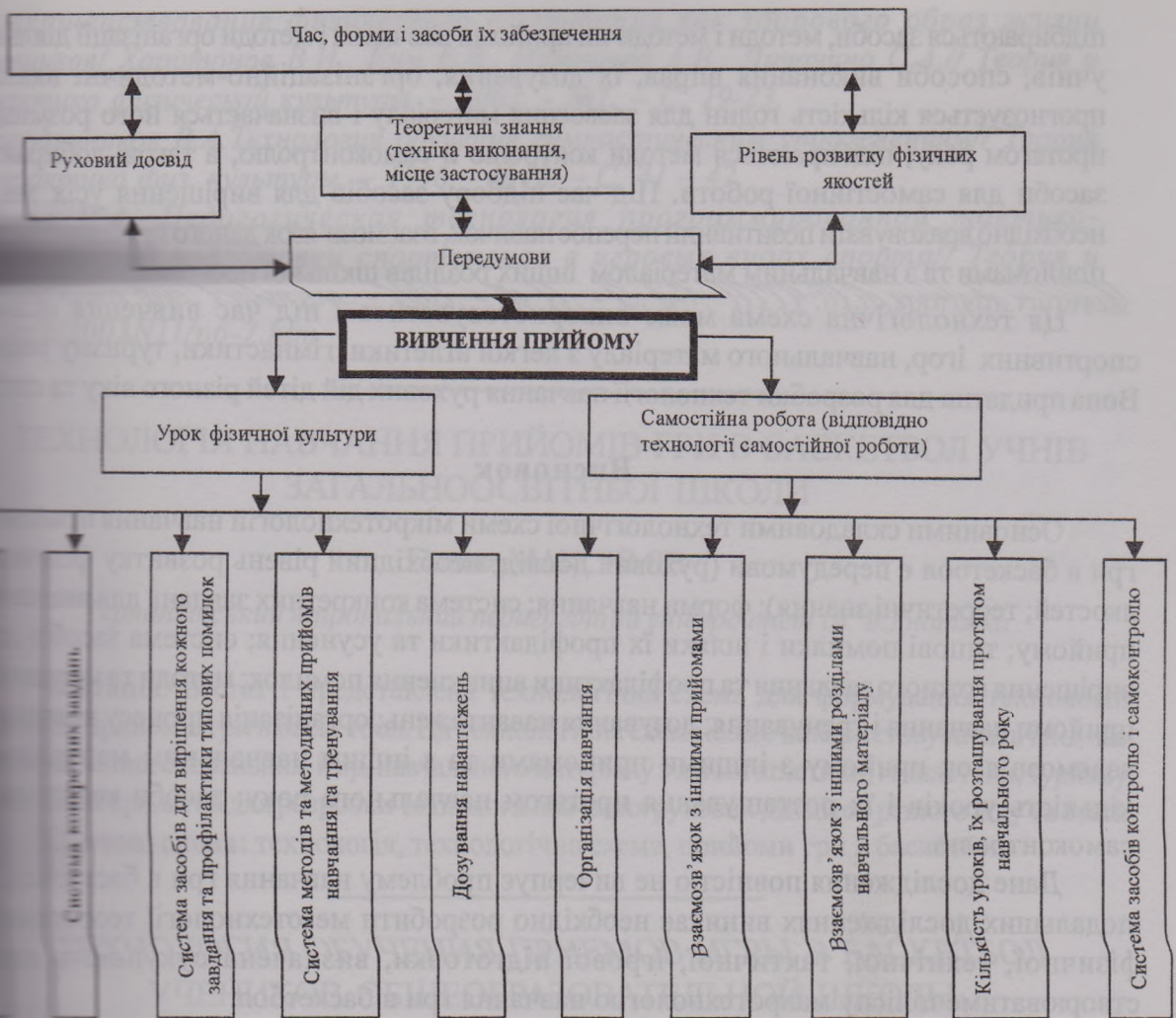

Рис. 2. Технологічна схема навчання прийомів гри в баскетбол

...які є ще способи виконання передачі двома руками; на які відстані використовується даний спосіб передачі; коли доцільно використовувати її у грі.

Визначивши наявність передумов ефективного вивчення прийому гри в баскетбол, визначають, при необхідності, до їх забезпечення. При цьому слід пам'ятати про необхідний розвиток фізичних якостей та визначення часу на забезпечення всіх передумов.

Вивчити прийоми гри в баскетбол, щоб досконало ними володіти не можливо тільки на уроках фізичної культури. Ефективність вивчення забезпечують самостійною роботою (самостійні тренування, фізкультпаузи, години продовженого дня, ранкова зарядка, участь у шкільних і позашкільних спортивних заходах, виконання домашніх завдань, виконання самостійних завдань на уроках), яка представлена в технологічній схемі позицією „самостійна робота”. Самостійна робота передбачає багато різновидів самостійності, тому ми окремо сформуваємо мікротехнології самостійної роботи при вивченні прийомів гри в баскетбол, які є складовою технології навчання прийомів.

Наступна складова технологічної схеми вивчення прийому є - система конкретних завдань, яка передбачає забезпечення всіх сторін підготовки (фізичної, теоретичної, тактичної і ігрової), а також враховує типові помилки, що виникають при вивченні прийомів, передбачає шляхи їх профілактики та усунення. Для вирішення завдань

підбираються засоби, методи і методичні прийоми навчання і методи організації діяльності учнів, способи виконання вправ, їх дозування, організаційно-методичні вимоги, прогнозується кількість годин для засвоєння матеріалу і визначається його розмір протягом року; підбираються методи контролю й самоконтролю, а також добираються засоби для самостійної роботи. Під час підбору засобів для вирішення усіх завдань необхідно враховувати позитивний перенос навичок, взаємозв'язок даного прийому з іншими прийомами та з навчальним матеріалом інших розділів шкільної програми.

Ця технологічна схема може використовуватись і під час вивчення ігор спортивних ігор, навчального матеріалу з легкої атлетики, гімнастики, туризму тощо. Вона придатна для розробки технології навчання рухових дій дітей різного віку та старш

Висновок

Основними складовими технологічної схеми мікротехнологій навчання гри в баскетбол є передумови (руховий досвід; необхідний рівень розвитку фізичних якостей; теоретичні знання); форми навчання; система конкретних завдань для вирішення прийому; типові помилки і шляхи їх профілактики та усунення; система засобів для вирішення кожного завдання та профілактики виникнення помилок; методи та методичні прийоми навчання і тренування; дозування навантажень; організація процесу навчання; взаємозв'язок прийому з іншими прийомами та з іншим навчальним матеріалом; кількість уроків і їх розташування протягом навчального року; засоби контролю й самоконтролю.

Дане дослідження повністю не вичерпує проблему навчання гри в баскетбол. Подальших дослідженнях виникає необхідно розробити мезотехнології теоретичної, фізичної, технічної, тактичної, ігрової підготовки, визначена сукупність методів створюватиме цілісну макротехнологію навчання гри в баскетбол.

Список використаних джерел:

1. Быков В.А. *Технология ускоренного обучения плаванию // Теория и практика физической культуры.* – 2000. – №6. – С. 41 – 43.
2. Виленский М.Я. *Основные сущностные характеристики педагогической технологии формирования физической культуры личности / Виленский М.Я., Соловьев Г.М. // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка.* 2001. – N 3. – С.2-7. [HTTP://Lib.sportedu.ru/press/fkvot/2001N3/p2-7.htm](http://lib.sportedu.ru/press/fkvot/2001N3/p2-7.htm)
3. Воробьева Е.В. *Технология проектов - инновационное направление в подготовке специалистов среднего звена / Воробьева Е.В., Григорьев А.А. // Теория и практика физ. культуры.* - 2003. - N 9. – С.6-7. [HTTP://Lib.sportedu.ru/press/2003N9/p6-7.htm](http://lib.sportedu.ru/press/2003N9/p6-7.htm)
4. Губарева Е.С. *Развитие педагогической технологии в оздоровительных упражнениях гимнастики: Дисс...канд. Наук по физ. Воспитанию и спорту: 24 00 02/ Науч. журнал физ. воспит. и спорта Украины.* – К., 2001. – 212 с.
5. Работин И.В. *Инновационный компонент педагогической деятельности учителя физической культуры // Теория и практика физической культуры.* – 2001. – № 1. – С. 17 - 22.
6. Селуянов В.Н. *Научные и методические основы разработки инновационных спортивных педагогических технологий // Теория и практика физ. культуры.* 2003. - № 5. – С. 9-12. [HTTP://Lib.sportedu.ru/press/tpfk/2003N5/p9-12.htm](http://lib.sportedu.ru/press/tpfk/2003N5/p9-12.htm)

7. Совершенствование физического воспитания как здорового образ жизни учащихся/ Харитонов В.И., Ким В.В., Ненашева А.В., Личачина С.А.// Теория и практика физической культуры. – 2002. - №1. – С. 19-23.
8. Салодьянников В.А. Технология обучения гимнастическим упражнениям// Теория и практика физ. культуры. – 1996. - №12. – С. 41 – 42.
9. Усков В.А. Педагогическая технология программированной тактико-методической подготовки спортсменов в игровых видах спорта// Теория и практика физ. культуры. - 2003. - № 11. - С. 6-7. [HTTP://Lib.sportedu.ru/press/2003N11/p6-7.htm](http://lib.sportedu.ru/press/2003N11/p6-7.htm)

ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ПРИЙОМІВ ГРИ В БАСКЕТБОЛ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Галина МАКСИМІВ

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка

Анотація. В статті представлена технологічна схема для формування технологій навчання прийомів гри в баскетбол. Ця технологічна схема може використовуватись і під час навчання інших спортивних ігор, навчального матеріалу з легкої атлетики, гімнастики, туризму тощо. Вона придатна для розробки технології навчання рухових дій дітей різного віку та статі.

Ключові слова: технологія, технологічна схема, прийоми гри в баскетбол.

ТЕХНОЛОГИЯ ОБУЧЕНИЯ ПРИЕМОМ ИГРЫ В БАСКЕТБОЛ УЧЕНИКОВ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ШКОЛЫ

Галина МАКСЫМИВ

Тернопольский национальный педагогический университет им. В.Гнатюка

Аннотация. В статье представлена технологическая схема для формирования технологий обучения приемам игры в баскетбол. Эта технологическая схема может использоваться и во время изучения других спортивных игр, учебного материала из легкой атлетики, гимнастики, туризма и тому подобное. Она пригодная для разработки технологии обучения двигательных действий детей разного возраста и пола.

Ключевые слова: технология, технологическая схема, приемы игры в баскетбол.

TECHNOLOGY OF BASKETBALL PLAYING OF SECONDARY SCHOOL PUPILS

Halyna MAKSYMIV

Ternopil National Pedagogical University after V.Gnatyoc

Abstract. The article deals with the problems of teaching basketball Playing of secondary school pupils.

Keywords: technology, technological chart, receptions of game in basket-ball
